

[پنجشنبه 21 شهریور 1392 - 6 ذی القعدة 1434 - 12 سپتامبر 2013](#)

21 شهریور - 6 ذی القعدة - 12 سپتامبر ...

21 شهریور - 6 ذی القعدة - 12 سپتامبر

21 شهریور در گذر تاریخ

* شهادت روحانی مبارز و مجاهد مشروطه خواه « شیخ محمد خیابانی ԓ (شراquo;

اشاره: زندگی روحانی مجاهد، شیخ محمد خیابانی پس از پیروزی مشروطه در سال 1285 ش، با تأسیس انجمن ایالتی در تبریز، وارد مرحله تازه‌ای گردید و در جریان محاصره تبریز، در دفاع از شهر نقش مهمی ایفا کرد. در زمان خیابانی اوضاع جهان اسلام و به ویژه ایران، به خاطر دخالت‌های بیگانگان از جمله روسیه، انگلیس و آلمان، بسیار آشفته و تأسفانگیز بود. پس از خلع محمدعلی شاه از سلطنت، خیابانی در سی سالگی به عنوان نماینده مردم تبریز راهی مجلس شورای ملی گردید. او ضعیف و وابسته دولت مرکزی، ایجاد یک تحول اساسی در سیستم حکومت ایران و احیای آزادی را گام نخست برای خانه تکانی ایران و بیرون راندن اشغالگران خارجی می‌دانست. از این رو، بعد از قبول قرارداد 1919 م از سوی دولت ایران، در تبریز دست به قیام زد. وی در جریان این قیام که از 17 فروردین 1299 شمسی، آغاز شد، نهادهای دولتی تبریز را به تصرف خود درآورد و شهر را از دست دولتیان خارج ساخت. قیام پیروزمندانه مردم تبریز به رهبری شیخ محمد خیابانی، بیش از پنج ماه ادامه داشت اما به دلیل خیانت کسانی که قول همکاری داده بودند، کم بودن نیروها و حضور قوای قزاقخانه در کنار شهر تبریز و همکاری آن‌ها با حکومت مرکزی، این قیام به شکست منجر شد. سرانجام با ورود نیروهای دولتی، قزاقان به فرمان مخبرالسلطنه فرستاده ویژه مشیرالدوله، صدراعظم وقت، شیخ محمد خیابانی را در 21 شهریور 1299 برابر با 29 ذی‌حجه 1338 ق در چهل سالگی به شهادت رساندند و او را در گورستان سید حمزه تبریز به خاک سپردند. بعدها، آن گورستان به مدرسه تبدیل شد و پس از ویرانی مدرسه، مقبره خیابانی هم از بین رفت.

* رحلت استاد اخلاق آیت الله « علی احمدی میانجی ԓ نماینده مجلس خبرگان رهبری (1379 ش)

اشاره: آیت الله علی احمدی میانجی پس از پشت سر گذاشتن مقدمات و سطوح در زادگاهش و تبریز، راهی حوزه علمیه قم شد و از محضر حضرات آیات: سید حسین بروجردی، سید محمد محقق داماد و سید محمد رضا گلپایگانی استفاده نمود. آیت‌الله میانجی همچنین با شرکت در درس فلسفه و تفسیر علامه طباطبایی، بنیه علمی خویش را استوار ساخت. وی همزمان با تحصیل و نیز تدریس، جلسات بحث پیرامون مسائل فقهی، حدیثی، کلامی، تفسیری و تاریخی تشکیل داد که این جلسات بیش از پنجاه سال به طول انجامید. آیت الله احمدی میانجی با آغاز نهضت اسلامی مردم به رهبری امام خمینی(ره)، به کاروان انقلاب پیوسته و در این راه متحمل سختی‌های متعددی شد. ایشان از جمله افراد مؤثری بود که به همراه دیگر استادان حوزه علمیه، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم را تأسیس کرد و نامش در ذیل تمام اعلامیه‌های جامعه مدرسین علیه رژیم ستم‌شاهی به چشم می‌خورد. ایشان پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز همواره در سنگر خدمت حضور داشت و سه مرتبه به عنوان نماینده مردم استان آذربایجان شرقی، به نمایندگی مجلس خبرگان رهبری برگزیده شد. آیت الله احمدی میانجی پس از عمری مجاهدت و تزکیه نفس و نیز فعالیت‌های مذهبی و سیاسی در 21 شهریور 1379 ش برابر با 12 جمادی الثانی 1421 ق در 74 سالگی در قم دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی باشکوه، در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

6 ذی القعدة در گذر تاریخ

* وفات « ابوالحسن سهروردی ԓ فقیه و ریاضی دان(533 ق)

اشاره: ابوالحسن سهروردی در علوم اسلامی متبحر بود، اما شهرت او بیشتر به جهت دانش و آگاهی چشمگیرش در علم ریاضی است. سهروردی مدتی نزد امام محمد غزالی عالم و نویسنده‌ی مشهور آن عصر، کسب علم کرد. اثر معروف سهروردی، اصول الجبر و المِقابله نام دارد که امروزه به صورت نسخه‌ی خطی موجود است.

* درگذشت ԓ ابن هانی ԓ شاعر و لغت شناس مسلمان(733 ق)

اشاره: ابوعبدالله محمد بن علی بن هانی لخمی سیتی معروف به ابن هانی، در جنوب اندلس متولد شد و پس از طی دوران مقدماتی تحصیل، در اوائل جوانی نزد مشاهیر علم و ادب آن زمان به تحصیل پرداخت. از جمله آثار ابن هانی، می‌توان به کتاب شرح التسهیل، أرجوزة فی القرائن و قوت المقيم اشاره کرد. ابن هانی هنگامی که در جنگ برای باز پس‌گیری تنگه‌ی جبل الطارق شرکت کرده بود، بر اثر اصابت سنگ منجنيق کشته شد.

* رحلت حکیم الهی « میرزا ابوالحسن جلوه& raquo; عارف و استاد اخلاق (1314 ق)

اشاره: میرزا ابوالحسن جلوه در سال 1238 ق در احمدآباد هند به دنیا آمد. نسب ایشان با 30 پشت به امام حسن مجتبی(ع) می‌رسد. ایشان در کودکی به همراه خانواده به اصفهان رفت و در آن شهر به تحصیل پرداخت و راه کمال پیمود. در سال 1273 ق راهی تهران شد و بیش از چهل سال در مدرسه‌ی دارالشفای به تدریس حکمت، فلسفه و ریاضیات مشغول گردید. میرزا طاهر تنکابنی، آیت‌الله محمدعلی شاه آبادی، سید حسین بادکوبه‌ای، ملا محمد آملی، جهانگیرخان قشقائی و علامه طباطبائی و... از شاگردان معروف ایشان می‌باشند. تالیفات میرزا ابوالحسن جلوه نیز گسترده و در خور توجه است که حاشیه بر شفا و اسفار، اثبات الحركة الجوهریه و... از آن جمله‌اند. سرانجام این حکیم الهی در شب جمعه، ششم ذی‌قعدة سال 1314 ق در 76 سالگی در تهران وفات یافت و در مرقد ابن بابویه مدفون گردید.

* وفات فقیه متکلم، آیت الله « میرزا صادق آقا مجتهد تبریزی& raquo; (1351 ق)

اشاره: آقا میرزا صادق، فرزند عالم فقیه و متکلم، علامه میرزا محمدآقا، معروف به مجتهد کوچک در حدود سال 1273 قمری در شهر تبریز دیده به جهان گشود. در 19 سالگی به همراه برادر بزرگترش به نجف اشرف مهاجرت کرد و 24 سال در آنجا ماند. و از محضر اساتیدی چون شیخ حسین فاضل اردکانی، ملا محمدفاضل ایروانی، محمد فاضل شراپانی، محمد حسن مامقانی و شیخ هادی تهرانی استفاده نمود. در سال 1312 قمری به تهران آمد و پس از آن در زادگاه خود اقامت گزید. او علناً با مشروطه‌ی غیرمشروعه مخالفت کرد و در راه مبارزه با استبداد رضاخانی، به کردستان تبعید گشت. به گفته‌ی علامه امینی، او یکی از چهره‌های درخشان تشیع بوده است. از این عالم بزرگ بیش از 12 اثر بر جای مانده. سرانجام به دنبال کسالت ذات الریه در شب جمعه ششم ذی‌القعدة سال 1351 قمری در 78 سالگی در شهر مقدس قم از دنیا رحلت کرد و آیت الله شیخ ابوالقاسم کبیر بر بدن او نماز خواند. جنازه‌ی این عالم بزرگ را به حرم حضرت معصومه (س) حمل کردند و به هنگام حفر قبر، قبر آماده‌ای پیدا شد و مردم را به تعجب واداشت.

* روز بزرگداشت شاهچراغ

(آزادکننده هزار اسیر با مال شخص خود)

اشاره:

آرامگاه حضرت سید میر احمد برادر حضرت امام رضا (ع) امام هشتم شیعیان، در شیراز، واقع شده است. معین الدین ابوالقاسم جنید شیرازی گوید محله‌ای که هم اکنون احمد بن موسی در آن مدفون است، در اواخر قرن هشتم هجری به محله‌ی باغ قتلغ مشهور بوده است. اقوالی هم وجود دارد که مدفن آن جناب را در اسفراین خراسان دانسته‌اند.

حضرت احمد بن موسی(ع) در نزد پدرش امام موسی کاظم(ع)، از جایگاه و احترام ویژه‌ای برخوردار بوده است. نوشته‌اند که حضرت احمد، مردی کریم، جلیل‌القدر، بزرگوار و پارسا بود. حضرت امام موسی کاظم(ع) به دلیل علاقه‌ای که به حضرت احمد(ع) داشت، ملکی به نام یسیره را به او هدیه کرد، ملکی که بعدها حضرت احمد(ع) آن را فروخت و به وسیله آن هزار اسیر را آزاد کرد. پیشنهاد شیعیان برای امامت حضرت احمد بعد از امام موسی کاظم(ع) اعتبار و جایگاه احمد(ع) در بین فرزندان امام موسی(ع) تا اندازه‌ای بود که پس از شهادت امام موسی کاظم (ع)، گروهی از مردم به حمایت از امامت احمد(ع) برخاستند و فرقه‌ای به نام امامیه را پدید آوردند. بنا به دستور قتلغ، سربازان وی به پناهگاه حضرت احمدبن موسی(ع) حمله ور شدند، آن حضرت، شجاعانه در برابر سربازان به دفاع از خود پرداخت. دشمنان که از پس او بر نمی‌آمدند، دیوار پشته‌ی مخفی گاه حضرت را خراب کرده و به درون خانه او نفوذ کردند و از پشت سر با شمشیر، فرق مبارک آن حضرت را شکافتند و سپس خانه را بر بدن مطهر او ویران کردند، این واقعه در تاریخ 17 رجب رخ داده است.